

Twènterlaand

en -leu
en -sproake

Moandblad vuur 't Twèntse volk

In 'n nienduur

No. 6 - 1e Joargang
AUGUSTUS 1956

De Schrik van Almelo

Nederlands grootst gesorteerde zaak voor
DAMES- EN HEREN REGENKLEDING
 met de laagste prijzen

GROTESTRAAT 147
 50 m. vanaf Postkantoor

*Stap in bus of trein,
 de reiskosten worden U
 vergoed!*

Ne zaak van 'n ooln stèmpel
 Da's zeker en gewis
 Is veur de Tukkers
 De beste reclame dee d'r is
 Dat is:

J. H. Smit-Hengelo
 HERENKLEDING

Willemstraat 46 - Telefoon 3777

'n mooi
 schilderiej
 koop iej better
 en veurdeliger
 bie j
 „de Twèntse
 Keunsthandel”

H. J. Prins

W. de Clercqstr. 45
 HENGEL

**WAAR ELEGANCE ALS
 MAATSTAF GELDT, ZIET
 MEN**

Wagenaar's
KLEDING

HENGELO

Klaant'n van **BISSCHOFF**
 Bint almoal vol lof
 Ne dame of heer . . .
 Ze komt aaltied weer
 want:

Bischoff

hef 't beste wat er is!

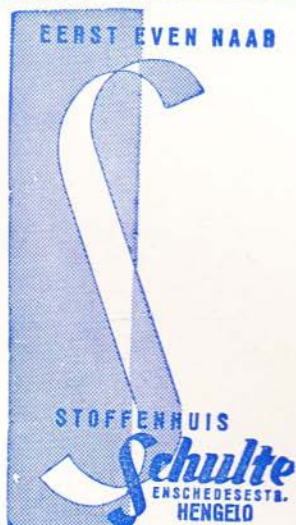
Oawertuugt ow van disse waarheed

Sturka

sportkleding
 VOOR HET HELE GEZIN

KUIPERS

HENGELO - Telgen 21

„'n oold adres
 in 'n niej hoës“

Grote sortering Gero-artikelen
 Thee- Eet- en Ontbijtservicezen
 Keukenuitzetten, Speelgoederen

M. HILBERDINK

Marktstraat 25 / hoek Willemsplein, Hengelo

VESPA

aait an
 de spitse
 op 't
 vlakke laand
 en in
 de bèrgen

Willems

Langestroat 21
 HENGEL
 Kuierdroad 3438

„Lös Hoes“
te Ootmarsum

De Twentse Hoeve

De zachte vensters vrij naar zon en regen open
en naar de onmeetlijkheid van 't rusteloos barend land
ligt ze, in de ommanteling der ruige roggehopen
warm als een nest gedoken aan de akkerrand

Zachtaardig beeld van vrede, waar een ziel in droomt
die zich in eenvoud voegt naar 't goddelijk bestel . . .
Het knoestig erf, door sleedoorn wit bezoomd;
de zwarte bussels hout, de groen bemoste wel

waarin 't smaragden water zijn geheim bewaart,
de steile putstaak die in de appelbloesem schuilt;
de plaggenschuren, dicht om 't moederdak geschaard,
waaronder welvoldaan de wintervoorraad puilt;

en hoog ter nok, om 's hemels zegen af te smeken
op akkerland en vee: de kroon van 't Twentse huis,
trouwhartig landsgebruik en zinrijk dubbelteken . . .
het heidens Wodanswiel, bevreugeld door het kruis

Truus Gerhardt

KOPEN BIJ DE SPAR
IS SPAREN BIJ DE KOOP

Oldenzaal

Bloeiende industriestad, heerlijk gelegen aan de voet van de Tankenberg. Omgeving rijk aan natuurschoon. St. Plechelmus-basiliek, bijna duizend jaren oude Oudheidkamer, Karakteristiek stadscentrum. Volop gelegenheid voor sportbeoefening. Overdekte bad- en zweminrichting. Prima hotels en pensions.

FOTO ROOS

veur al oew fotowèrk

Almelo

Grotestroat 41
kuierdroad 2563

Voor elke sport

'T HOEN

de

VAKMAN

HUISHOUDTEXTIEL

VOERINGSTOFFEN

JAPONSTOFFEN

D. Jordaan & Zonen's
Textielfabrieken N.V.

HAAKSBERGEN

„De vrouwleu harren vrooger lank hoar en 'n kot verstaand“, zee de keerl. „mer rech-tervoort hebt ze kot hoar en 'n kot verstaand.“

***

„Verkoaldheed doert zonner dokter eenen-
twintig dage“ zee de keerl. „en met nen dok-
ter dree wekke.“

***

„Wat zins doew vuur'n mènске“, zee de
boer, doo har de oale motte 'n zoomp um'e
smetten.

***

„'t Verstaand ker 'ap nich vuur de joaren“,
zee de Vaar. „mer as de joaren d'r zint, en
't verstaand blif oet, dan wödt slimmer“.

***

„Doew hes good lachen.“ zee de hen teggen
'n hanen. „doew hoofs gen eier te leggen“.

***

„'t Zint almoal lachende wichter“, zee de
keerl. „mer woar komt dan al dee hellige
wieven vandan?“

***

„Oonze Jannoa weet niks“, zee de boer,
„mer ik weet nog, dat vieve en dree good
zeum is.“

***

„Dat kost ber-strool“ zee de boer, doo was
e an 't ver'huuzen.

ROTTINK N.V.

HENGELO (O.)

Telefoon 3041 (2 lijnen)

Deldenerstraat 36-38
VASTE GOEDEREN:
Koop / Verkoop
Huurincasso
Volledig beheer
Taxaties

ALLE ASSURANTIËN:
Premiën scherp
concurrerend.
Gratis poliscontrôle
en adviezen

PASSAGES:
Vliegtuig- en
bootpassages over de
gehele wereld.
Emigratie.

Alle inlichtingen kosteloos.

'n sikkerig spul

G. Klaas, Ootmarsum

Zoas in 't veurjoar de beume begint te bleuien, de vöggel begint te fluiten en de jongs de wichter weer guutig begint an te kieken, is 't heel begriepelijk dat ok Hennik zienen sik bewiesen gaf dat 't veurjoar in antoch was.

Gajt, nen jongen van 'n joar of datteen, mos dus met 't deer noar 'n bok, noar Tubbege, umdat 'r in de buurt ginnen was. Wa hadden ze bij de noabers ne platte hoondekoare, woar 'n sik fijn in kon, of better 'zegd, op kon. Op nen zunnigen middag — de meester har Gajt veur zun geval vriej gewn — gung 't los met 'n sik. Met 'n töwke wödde e zon luk an de kaante vastknupt. Gajt zat 'r neust en de hound zetten de sökken d'r in. 't Begun almoal heel steurig en kalm en Gajt, bliere met 'n mooien rit deere veur de böst har, fluiten de Hoksebergse karmis dat 't kleunk owwer de weiden en essen: „As ik met mien mëeke noar Hoksebergen goa . . .”

Mer 'n hound ston bekënd as 'n naa

driest deer en wisse kreeg den ok 't veurjoar in de kuuten, want hee sjouwen d'r beheurluk langs. Ton Gajt bije „Hallo Jannoa” was, kreeg e d'r ok 'n luk ergus in en 't leedke bevrens 'm op de lippen. Hee proberen 't beest wat te kalmeern, meer in stie van te luustern draawern 't zomögluk nog hadder. Onwiez harre gung 't op 't leste. 't Soesen d'r langs. De beume en buske leken wa strepen en Gajt heul zik met schrik en beww'n an de kaanten vaste.

'n Sik begon van elènde te mekkern en zwaaien as nen dikken keer! hen en weer. Met 'n stet probeerd e nog 't eëmwicht te hoalen, mer dat was doar, dat kon ja toch nich.

Op twee ra(de)re(n) brullen ze mangs deur de dreien van de weg dee ok lang nich vlak was. 't Rammeln en stoten: Gajt kreeg ter nen bik-eers van. At nog meer effen staand hul, 't kon nich zo heel wied meer wèen. Meer ja, wat zol dat of 't wied was of nich, den hound leek joa wa nen dollen hound en den zol vast nich stilhoalen al stonnen d'r ok dattig bökke in Tubbege.

't Zweet bössen Gajt owveral oet. Meer het zol nog slimmer wodden. lej hadden 't noch lang nich 'had. Ineens gung 't deur 'n kuulke in de weg, het wègenske zwaaiden, 'n hound deu ne sproonk. Gajt hul zik nog wa meer 'n sik kiepern met nen mooien bogen owwer 'n raand hen en bökkern met de heurne op de weg. Dat was al nog niks 'west at

LIJNDIENST: OLDENZAAL - DENEKAMP - RAMMELBEEK
(grens)

Bezoekt per
ONOG:
DENEKAMP
„De Parel van Twente”
en
NORDHORN

AUTOBUSONDERNEMING **ONOG**
OLDENZAAL-PARALLELSTR. 2-TEL 560

TWENTE IN DE GRIJZE OUDHEID

(V)

De Tachtigjarige oorlog

In 1555 werd Karel V opgevolgd door zijn in Spanje geboren en opgevoede zoon Filips II. Nadat deze zijn halfzuster Margaretha van Parma tot Landvoogdes had benoemd en over verschillende gewesten Stadhouders had aangesteld (Oranje over Holland, Zeeland en Utrecht; Egmond over Vlaanderen en Artois; Aremberg over Friesland, Groningen, Drente en Overijssel) vertrok Filips II in 1559 naar Spanje om nooit meer terug te keren. Sindsdien hebben allerlei gebeurtenissen tot het uitbreken van de 80-jarige oorlog bijgedragen. Zij werden ingeleid door klachten over het verblijf der Spaanse troepen. Vervolgens wekte een nieuwe kerkelijke indeling van de bisdommen vooral het ongenoegen der protestansen, welke een verscherping der geloofsvervolging vreesden. Meerdere verzoeken om verzachting van de vervolging werden door Filips II van de hand gewezen. Rumoerige elementen legden hun ontevredenheid en afkeer van de inquisitie aan de dag door een hevige beeldenstorm.

Vertoornd over deze uitpattingen zond Filips een groot leger naar ons land onder bevel van Alva om daarmee de schuldigen te straffen. De Prins van Oranje, welke zich geen krachtige medewerker van Philips II had getoond, vluchtte naar Duitsland en met hem zeer veel protestanten. Daar rustte hij een leger uit. In 1568 kwam het tussen de Prinselijke en Spaanse troepen tot een eerste treffen (Heiligerlee). Daarmee had de Tachtigjarige Oorlog een aanvang genomen.

In 1580 liet Rennenberg (George de la Laing) zich naar de Spaanse zijde overhalen. Zijn afval sleepte Drente en een deel van Overijssel mee. Vanuit verschillende Twentse steden stroopten Spaanse benden de omgeving af. Echter ook de Staatse troepen tegen de Spanjaarden ingezet, hadden hier danig huisgehouden. Het naburige Graafschap Bentheim, dat zich onzijdig hield in de strijd, leed niet minder onder de rovende benden.

Aan de ene zijde begrensd door de Nederlanden, aan de andere zijde begrensd door het Graafschap Lin-

den sik meer nich met 'n touw an dee koare vast har zetten. Iej begriep wa wat 'r gebeurn: Gajt schreeuwen moord en braand, het keurken kraken, 'n hound was deur al 't lawaai heelmoal op 'n biestern, hee blaffen en in stie van zachter leup e wa dreemoal zo harre, 'n sik owwer de grond metsleppend, umdat den vast zat an 't touw. Eén was ter deeniks zèè: dat was 'n sik zölf. 't Hele weenter in 'n stal en now inees zo wat met te maken, doar stun zien ve'staand bie stil, 'n Geluk was 't dat ze a kot bie 't hoes van de vrouw wadden woar ze wèèn mossen, 't Mèenske zag 'n helen tramelaant a in de wiede ankomen, vleg sito met 'n broadmes in de

voeste noar boeten en gung met 'n knief zwaaiend midden op de weg stoan.

Doar scheen 'n hound, dat lilleke deer, van oonder 'n indruk te kommen en met 'n stet tusken de beene bleef estoan. Met éenen haal van 't broadmes wödden 'n sik lös'maakt en met 'enömmen noar 'n siegebok. Mer och herementied, was 't wonder, 't arme deerken was deur dit allns heel zien veurjoarsgeveul kwiet ewodden en was glad van 'n teks of. Alle drökte was veur niks'maakt.

Hoo Gajt weer in hoes is 'kommen wer ik nich, meer wa wer ik wisse, dat e nooit meer met ne sik noar 'n bok is 'west.

G. F. Klaas, Ootmarsum.

gen: eveneens een bezitting van de Spaanse kroon, vormde het Bentheimse gebied het operatie-terrein van vriend en vijand.

Tussen 1590 en 1597 werd Twente grotendeels door Maurits veroverd, doch in 1605 ging het weer aan de Spanjaarden verloren, welke zich meester maakten van Oldenzaal. Armoede en gebrek striemden de bevolking.

Pas in 1626 kwam Twente door de verovering van Oldenzaal voorgoed in Nederlands bezit.

Heilzame invloed van het Christendom

Mocht de indruk zijn gewekt dat Twente sinds de invoering van het Christendom slechts het toneel is geweest van oorlogen, moord- en plundertochten, dan ligt de werkelijkheid toch anders. De verdwijning van de goed georganiseerde Karolingische ambtenarenstaat met zijn uitstekend bestuur had trouwens niet alleen in ons land een chaos achtergelaten. De leenbreuken, twisten en oorlogen welke wij tijdens het wereldlijk bestuur van de Utrechtse Bisschoppen en ook later nog aantreffen, vonden in niet mindere mate buiten het Sticht en buiten ons land plaats. Hoe dan ook: zeker is het, dat het ook in Twente onder de kromstaf goed leven was. Kloosters, van waaruit geloof en wetenschap zich alom verbreidden, verzezen her en der uit de Sassische bodem waarop niet lang daarvoor nog ongelooft en onwetendheid hun heerschappij voerden. Wie pachter was op een Kerk- of Kloostergoed, was ervan verzekerd als zodanig rechtvaardig behandeld te worden en voor zijn moeilijkheden een welwillend gehoor te vinden. Zo vonden honderden pachters een menswaardig bestaan. Van hen, die als pachter onder een willekeurig edelman stonden, kon dat lang niet altijd gezegd worden. Dikwijls werden de pachters door hen niet meer dan als slaven behandeld.

Zij, die zich gedurende vele jaren door vlijtige arbeid enig bezit hadden verworven, zagen zich in luttele ogenblikken van alle middelen van bestaan ontroofd. Gehele oogsten werden zonder reden verwoest, ondanks dat de voedselvoorraad nijpend was.

MODELHUIS
'De Schelfhorst'

levert alle soorten meubelen, tapijten, bedden, matrassen, enz. tegen

concurrerende prijzen!

Grotestraat 146, ALMELO

Twentenaren,
 denk ter an
VAN DUYN...
 DE televisieman

Van Duyn & c^o

Televisie-dealer
 winkelgalerij
 Kleine Driene, Hengelo

FILMEN is niet alleen ons werk, maar ook onze HOBBY.

Foto Prins - Hengelo

Wij helpen U verder met Uw filmerij

GARAGE TER STEGE

Wij verzorgen: Uw trouwpartijen, Luxe verhuur, Stalling, Onderhoud en Reparatie.

Oldenzaal — Telefoon 05410 - 435

Veur Koelkasten, Stofzoegers, Wasmachines en aandere elektrische apparaten naar
Ruischers en Hartgers

Drienerstraat 4 - Telefoon 4878 - Hengel

HET WONDER VAN HENGELO

Magazijn voor Rijwielen, Onderdelen en Electra

Willemstraat 37 — Telefoon 3913
HENGELO

Voor Heren- en Damesconfectie naar

Confectie Centrum Morselt

BORNE — Telefoon 236

Voor
goeie
schoenen
bekend

Oldenzaalsestraat 93 — Hengelosestraat 16

ENSCHDE

„BALLY“ import voor Twente

Veur schuppen, harken, schoffels en 't sliepen van oew grömachines mo'j bie'n vakman wéen

E. HEIDEMAN

Botterstraat 13 -15 - Kuierdroad K 5410-377

OLDENZAAL

Van wied en zied
kènt ze 't spul
wat de Tasche biedt

Keerls-, Vrouwleu-
en Keenderkleer'n

Berre- en Berregood

Ok de niejerwetse
Droadnègelboksen

Venèrgens better dan bie

HET SPEELGOEDPALEIS TEUTELINK

Enschedeestr. 22 - Tel. 2814 - Hengelo

COÖP. ZUIVELFABRIEK

„DE EENDRACHT“

TUBBERGEN

Het beste adres voor allerlei
zuivelproducten !

Coöp. Boerenleenbank

„KEDINGEN“

te

GOOR

Verzorgt alle Bankzaken.

Diepenheimse weg 25

Telefoon K 5470 - 654

Tukkers..., mag ik effen 't woord?
Gooit ow gèld nig oaver boord
Tukkers... ak ow roan mag... spoort!!!
Goa'j doar almoal met akkoord?

Brengt dan ow
gèld noar de

Nutsspoorbaank

Drienerstroate 26

Hengel

Tintelend
van
Levenslust!

Koopt

Melkprodukten

van de

H. C. M.

HENGELOSE COÖPERATIEVE MELKINRICHTING

v. d. BERG is gesorteerd!
Heb iej 't daor al ees probeerd?
A'j ow kamer installeert
Kö'j daor koop'n wa j begeert!

Komt ook 's kieken, joa?

P. v. d. BERG's
MEUBELZAAK

OELERWEG 26, telefoon 4231, Hengel

Veur 'n good pötjen VERVE naar

BRUMMELHOES

Oelerweg 54-56, telef. 3615, HENGEL

Palthe CHEM. REINIGEN

Rokken Pantalons	Eenvoudige Japonnen Colberts	Mantels Costuums
1.75	2.75	3.75

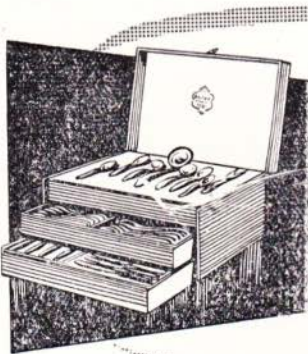
REIN, zienen naam is klein –
Mer ziene zaak is fijn

DAT IS . . . . REIN!

Biej hem bint de prijzen stukken laeger
as biej aandern!

REIN
WESTERHUY'S

BRINKSTRAAT 24 – HENGEL

Cassettes in KELTUM
en ZILFAPLEET

Keuze uit vele
verschillende modellen
en direct leverbaar

Gebr. VAN WEZEL
Spoorstraat 3, tel. 3926
HENGEL

ALTIJD
GOEDKOOP!

Dames- Heren- en
Kinder- ondergoed
Dames- Heren- en
Kinderpyama's
Schorten

PORTJE

DELDENERSTRAAT 8
HENGEL

EEN **SPECIAAL**-ZAAK IN

Shawls, hoofddoeken,
stola's, nylons,
handschoenen is:

REEFMAN

in de NIEUWSTRAAT, HENGEL

zoas: wi', wy, wi, wie, wiej de meest duudelukke nemmen en dat is duch oons: wie en wiej; ginéén, den dat ve'keerd oet zal spreken!)

De grote liene, dee'w vast mot hoolden, is de leefde veur oonze moodersproake an te wakkern. In 't groot! 't Hoes van moodersproakers is ja ok groot. Bekiek biejoand kaa'tje mer ees. In heel datt grote laand sprekt ze dezölfde moodersproake. Met völle tongvallen waiswoar, mer met 'n doezendjoarige ve'waanschap. Oonze moodersproake mot nich allenig können kleenken in oonze eëgen umgeffing mer ok wied oawer de stoatsgrênzen van oons moodersproakenlaand hen. Dat is ok de reden dat 't „Nedersaksisch Instituut“ an de universiteit van Grönningen onder leidinge van Professor Heeroma de schriefwieze van de moodersproake op wettenschoppeluke wieze oonderzöch. Veurig joar (ne wekke noa Poasen) bint geleerden en schriewers oet alle delen van oons moodersproakenlaand op 't laandgood „Vosbèrgen“ te Eelde (Grönningen) bie mekaar 'ewest um oawer ééne schriefwieze van de moodersproake te kuiern. Vandoar de naam: Vosbèrgen-spellinge. Alhoewel disse nije spellinge in grote trekken al wal bekènd is zal Pref. Heeroma d'r eerst in september van dit joar op 'n in ter Oapel te hoolden „laanddag“ ne veraantwoording van geem. Oeteraard mèent wiej, dat de Vosbèrgen-spellinge veurnoameluk deenstig zal wèèn veur schriefwèrk, dat veur 't hele Nedersaksische laand bestèmd is. Van ne algemene consequènte deurveuring van disse schriefwieze zee'w veuralsnog nich völkommen.

(Veur wee 't nog nich weet vulle wiej hierbiej nog an dat Grönningen ok 'n kultureel blad hef dat eerst was bedeuлд veur eëgen streek mer zik no ok rich tot aandere nedersassische gewesten. 't Dreg de naam „'t Swieniegeltje“ (: nomen est omen!)

't Tiedschrift was oons in 't begin nogwal ees wat te „stiekelig“, mer gif no gelukkig blik van meer begrip veur volkse proza en

poëzie. „Swieniegeltje's“ redakteur Wilm Diemer schrif in 't letzte nummer zöf's, dat de zuuvre volksdichters in de kommende dattig joar van grote weerde bint veur de „taalbeweging deur (o a) eer zuuver gebroek van de moodersproake.“ Wiej bint bliej dat wiej met disse en nog aandere verkloaringen 'n basus hebt vunnen veur samenwerking!

Wiej wilt disse kotte beschouwing geern besloeten met 'n passage oet 't mooie beuksken van Dr. Arnold Rakers (Nordhorn-Hesepe) dat as titel drög: „Stried vöör de Modersproake“

(Pag. 10:) „Dat de Modersproake weer 'ne erenplasse vedeent, dat hebt boale allene usse schriewers en dichters begreppen, dee wat weet daj 't plat nig allene in huus en goren, in warkstede en up 't land bruken könt, men daj d'r wal wisse als met seggen könt en mött, woor 't hatte vul van is. Wi mött allemaole weer hengaon en weer lustern nao de schriewers en dichters in 't hele Land van de Modersproake. See, dee al övveral in de Modersproake schreven hebt en schriewt, bint et weerd dat wi se allemaole lest. Ik hoow hier al dee namen nig up te nömen — as ik ok men de belangrieksten uut 't hele Land nömen wol, sul 't al 'ne moje riege wodden. Et kan nig foort als „weerdliteratuur“ wessen, wat de Modersproake us brenk — doorto is de Modersproake te lange vertrap en verstotten west, en in de verschillende höke van us Land van de Modersproake knoojden al te lange ieder föör sik allene. Sao kan genne „graote literatuur“ untstaon. Mer dat hoof ja nig sao te blieden, löö. As wi alle us weerfindt in 't graote Moderland, sal ok dat better wodden, dat kan ja nig anders. Wi mött mekaar weer helpen en seen, daw weer den rechten maotstaf kriegt föör good en slecht schriewen. Wi mött nu eerst alleen seen, daw afkumt van 't verkeerde en den graoten drääj kriegt nao de goede kaante, vöörüut met de Modersproake up alle wiesen, alle met mekaar en ieder up siene stee“.

Pontiac
Opel

Het adres voor
101 % service.

Autobedrijf „Kleijssen“ - Almelo

Bornsestraat 132
Tel. 2266-3355

***

Behalm 't letste gedicht („Harvst”), dat van recënte doatum is, bint alle hieroonder veurkommende gedichten — èem as 't kotte ve'haalken — ontstoan in de neegteende eeuw. De sproake van dee tied is vandaag an 'n dag veur dee streken echter nog net 't zölfde. An de haand van biejoand kaa'tje kö'j gauw zeen, woar de ve'schillende schriewers 'ewoord hebt. Mer ok, how groot 't hoes van „niedersassische” moodersproakers wal is.

Wat oonze keus angeet he'w mer zo nen grep 'edonan. 't Gung d'r oons allenig mer um wat ve'geliekend materiaal te geem.

***

MIN LEWE MODERSPRAK

(A. Asmus, Fehmarh)

1.

So lang as Ungewitter
Bi uns tosamen treck
So lang sisk Holsten-kinner (1)
Vertrut de Hande reck

2.

So lang in unse Harten
Noch wohnt 'n frohen Mod.
So lang in unse Adern
Noch flöt 'n Dröppen Blod

3.

So lang de Maan noch blenkert
Un noch de Lewalk (2) sing,
So lang Gebet un Leeder
Tom Himmel ropper dring

5.

So lang as man kan schriwen
So lang man Versen mak
So lange schast du lewen
Min lewe Modersprak

6.

Du schast di stolter hewen
Schast jümmer smucker blöhn,
Schast as 'n heilig füer
Dat Holsten-volk doerglöhn

7.

Wi wöllt von di ne laten
Du schöne platte Sprak,
Du büst un schast ok bliwen
Uns lewe Modersprak.

***

- (1) kinderen van Sleeswijk Holstein.
(2) leeuwerik.

DE OHLE UN DAT KIND

(Sophia Dethleffs, Heide-Ditmarschen)

Se harn sik so von Harten lew
De Ohle un dat Kind.
Se föhr em ümmer bi de Hand
De ohle Mann weer blind.

Se gung mit em herut in 't Feld.
De blanke Bäk entlank; (1)
Da seet he ünner gröne Böhm
In Schatten (2) op de Bank.

Denn hukt (3) dat lüttje bleeke Kind
Still bi den ohlen Mann,
Leg an sien knee den lüttjen Kopp
Un seeg em trurig an.

Grotvader, bi den leeven Gott
Da ist wul ok so schön?
Da singt de Vogeln ok so hell
Un is dat Holt so grön?

Grotvader, wenn de Hadbar treckt (4)
Wo is dien Anna denn?
Un wenn de Kukuk wedder reppt,
Wo is dien Anna denn?

Ik hef wul hört wat Moder sä,
Se dachen dat ik sleep:
„Dat weer dat beste vör dat Kind,
Wenn Gott er to sik reep.”

Un wenn de lewe Gott mi reppt,
Denn bist du so alleen;
Wenn du die Anna nich mehr heft,
Wer schall denn vör di sehn?

Denn gehst du nich in 't gröne Holt
Und hörst de Drossel (5) slahn.
Grotvader, ik weer nich bedröft,
Kunst du ma mit mi gahn.

Wenn di de leewe Gott nu reppt,
Denn hest du nich dien Kind.
Wer schall mit di na 'n Himmel gahn?
Grotvader, du bist blind.

***

- (1) lang de blanke beek
(2) in de schaduw
(3) Tw.: hoeken = hurken.
(4) als de ooievaar gaat trekken
(5) lijster

STEERNKIKER

(Gustav Falke, Lübeck)

O du leev Deern
Wahen mit di
Du schöttst as'n Steern
An mi vorbi.

Un wünsch ik mi wat
Un steet mi dat fri
So wünsch ik mi dat:
De Steern de hört mi

Denn keek ik di an
Bi Dag un bi Nacht
Un so makst du den Mann
To'n Steernkiker sacht.

***

PLATTDÜTSCH

(Franz Poppe, Oldenburg)

1.

Se säen, wi Noorddütschen
Verstunnen kin Gesang
An 'n Rhien un an de Donau
Dar harr de Sprak blot Klang

2

Dat het us lang verdraten (1)
Dat se us so veracht't
As harren se 't Recht tom Singen
fär sik alleenig pacht't

8.

Us' Sprak is as us heden
Ursprüngelk noch un free
Us Sprak is deep un mächtig
Un prächtig as de See

10

Min Modersprak, wo klingst du
So söt un doch so stark!
Wo leew ik di van harten
Du land vull kraft un Mark (2)

11

En hoch, Jungs, fär dat Plattdütsch
Lat't brusen as dat Meer!
En hoch, Jungs, fär den Noorden
Dar levt un starvt wi fär!

***

(1) verdroten

(2) merg

DE BOOKWEETEN- PANNKOKEN

(Friedrich Freudenthal, Fallingbostal,
Hannover)

Twe hannöversche Jungens ut de Lüneborger Heide, Johann un Hinnerk, deenen 1810 in Spanien bi de Legion; se wören ut enen Dorp, wören toglik röwer makt (1) na England un stünnen bi 'n Schwadron (2). Enes Abend wören se beiden up feldwach commandürt; in ehren Mantel wickelt legen se achter 'n Busch un keeken to den Spanischen hewen (3) hennup, an den de Steern jüst so blinkern un blitszen as to Hus in de Lünebörger Heid. Keener von beiden sä 'n Word.

Johann, de 'n beten verleeuwter Natur wör (4), dach wedder ins (5) an de lütte flasskoppige, rodbackige Deern, wat halwwegs sin Brut wesen wör, as he noch to Hus up den Goodsherrn sinen hoff as Grotknech deent harr.

He güng in Gedanke (6) wedder mit ehr to feld'n, he maih (7) un se möss binnen, un denn güng 't na de Wisch (8), un in de Middagstid, wenn de annern Maihers slöpen, sett he sick mit de Deern achtern Hagen, un denn spröken se davon, dat se nu bald freen wollen, un wat denn schön weern schöll, un so wider. Und nu köm dat Erntefest (9), un he dans den ganzen Namiddag un den ganzen Abend mit ehr un nahsten bröch he ehr to Hus — de Maan schien so hell, un de Lucht wör so still, un da kömen se up den Hoff, un dar an de Schün-eck (10) lä he sinen Arm üm erhen Hals, un se lehn ehren Kopp an sin Schuller, un denn küss he ehr, erst up de Steern (11) un denn up den Mund . . . . Un all dat dach Johann, un dat Hart wör em so vull, dat he sick nich to helpen wüs, he möss sinen fründ anreden (12).

„Hinnerk!“ röp he un darbi smheet he sick up de annere Sid, „Hinnerk, ick dach eben all wedder an Trina Lühmann — wat wör dat doch för 'n schöne Tied damals. Du hest ok woll an din Gretschen dacht, Hinnerk!“

„O — ne —“, sä Hinnerk un dreih sick

langsam 'rüm; „ick dach, wenn ick hier doch
man mal so'n Bookweeten-Pannekoken harr,
as min Mudder se jümmer to backen pleeg.“

* * *

- (1) overgezet
- (2) eskadron
- (3) hemel
- (4) in liefdes-stemming geraakte
- (5) weer eens
- (6) in gedachten
- (7) maaide
- (8) weide
- (9) oogst-feest
- (10) bij de hoek van de schuur
- (11) voorhoofd
- (12) aanspreken

DOORNRÖSCHEN

(Adolf Schirmer, Hamburg)

Seggt, Lüd, kennt i dat Märken (1)
Et is alle bannig oold
Vun't Königskind, dat schöne
verzaubert (2) in 'n Woold?

'n Oole Heks har ehr
Den Slaap andahn, so deep
Dat se mit Land un Lüden
Veel hunnert Jahr da slöp.

Da keem maleens 'n Ritter,
Tapfer un stolt (3) gesinnt,
De flog dör Doorn un Busch sik
Un küs' dat Königskind

Sü, wur da all'ns lebennig,
Weg wör de Zauberbann (4)
Un Königskind un Ritter
De wurn denn fro un Mann.

De wurn denn alle beid ook
Gar mächtig, glücklich, groot,
In Ansehn hoch un Ehren
Un harn et bannig good.

I denkt, dat oole Märken
hett een tosam sik 'dicht?
Och nee, 't speelt ja leider (5)
Hüt (6) noch as waare Geschicht. (7)

* * *

- (1) sprookje
- (2) betoverd
- (3) fier
- (4) toverban
- (5) helaas
- (6) tegenwoordig
- (7) geschiedenis

BUR, HOLL STUR!
Twentse Taalbank
(Hermann Wette, Münster)

Min fell is grof
Min härt is fin
Ik mögg üm alls
Nich anners sin

Ik sin 'n Bur (1)
Vom platten Land
Häf Hansken (2) nich
An mine Hand

Doch Holsken (3) dräg
Ik an min föt
Den Härgott dräg
Ik in 't Gemöt

O wahr (4) di, Här,
Vör 'n growen Bur
Wö de di päck
Da hält he stur (5)

* * *

- (1) boer
- (2) handschoenen
- (3) klompen
- (4) neem je in acht
- (5) vast

* * *

HARVST

(Jabo Candattan; pseudoniem, Becholt)

Lange Schwaden, witten Damp
Stiegt all ut' Kartuffelstroh;
Öwer Weiden, Ess un Kamp
Drievt se sach up Bokelt to.

Dag un Nacht bünt no egal;
Bunt werd Heggen, Wall un Buss
Langsam werd de Böme kahl
Un wij sit et levst' in Hus.

Allerseelen is neet wiet
Sommer was ne korten Droom
Ümmer üm deselve Tied
Fallt de Bläder van 'n Boom

Jede Moder lött öhr Kind
Ens alleene wiedergaohn
Wann 'n Harvst un kolden Wind
Laot öhr Harte stillestaohn

Dann loop neet likut, likan
Met Gebraske un Gelut!
Eenmoal blöss denn Knockenmann
Ok wal diene Lampe ut.

Gaoh besinnlik dienen Patt!
Unsen Hergott bliff jo Baas
Öwer dij un öwer dat,
Was dou dohn — un laoten hass.

NIJS OET DEN BOND VAN SASSISCHE SCHRIEVERSKRINGEN.

In de leste jaeren leek 't wa, dat oonze moderspraoke, net as de zun in 't naojaar, oop 'n botterpad nao daalten glee, al wieder en al harder..... i'j mossen der neet an denken, dat dao 'n maal n stie zol ween, waor ook den botterpad oop heul en dat mooie aole plat verdwienen zol, veurgood..... Mer dao stön de moderspraoke oop eenmaal veur nen slagboom, wao zee neet aower hen kommen kon, dat was in juli 1955 en oonze spraoke was dow juist met 'n heel tröppen manleu in Maarkel ankommen, wao Jans en Diemer den eersten anzet gaven veur 'n Bond van schrievers van de moderspraoke, dee later wödden umdeupt in „Bond van Sassische Schrievers-Kringen“. Den Bond hef de moderspraoke oonder 'n aarm nömmen en is met eer terug gaon, langs den gladden pad nao baoven. Eerst gung dat mer heel zeutjes, mer al vedan knappen de aole spraoke wat oop, as zee langs den pad weer bleuisels zag, bleumkes as gedichtkes zo fin, klaprozen met roo kinbäkskes van klaarloeter wil en stroeken vol helle kleuren, dee eer blaare suuzelen leuten of zee wal fluustern en lachen aower wat non weer rond de moderspraoke te zeen en te heuren was.

Zoo gung dat vergangen jaor met oonze moderspraoke. 't Zol 'n vetësel oet aole tieden hebben können ween, as achter al 't warken en klei'jen van de schrievers, um de moderspraoke weer oop eer hoge plaatske te kriegen, neet zovölle nijmoodse organisatie was neudig west, met alle zoere zaken, dee daorbij heurt en dee schrievers non eenmaal neet vanzölf ofgaot.

Mer leefhebberije dut völle en zo doeren 't mer twee maanden nao Maarkel, um sekuur te ween: tot 24 september, dat de Twente schrievers in Hengel te hoope kwammen um den Twentsen Schrievers-Kring in de weege te leggen. Oet alns wat de Twenten sind dee tied mekaar hebt veurlezen oet eigen wark is wal duudelik wödden, dat den weg van de moderspraoke ook hier nog wied en zwaor zal ween en de prätjes van veurzitter G. B. Vloedbeld en van H. Entjes hebt daor neet umhen tuteld. Mer daor is toch ook à völle, dat weerde hef en waoran aanderen zik oop-trekken könt..... as zee eer eigen wark krities leert bekieken! As de Twente schrievers in 't lest van september 'n maal weer te hoope zint, wilt zee dao met anvangen en ook zal J. M. Legtenberg dan wat vertellen aower zien dialect-onderzoek.

Nao den Twentsen Kring, den met meer as viefstig schrievers wa den grootsten is, zint nog aandere Kringen opricht: in Grönningen, wao met Jan Boer veuran de leste 25 jaor heel völle daon is veur de Grönninger spraoke, in 't laand van Ems un Vechte, aower 'n paol, wao Dr. Arnold Rakers en Bernhard Uphus de leiding hebt, in Dëem-

ter de stad van aole wettenschoppelikke en kulturele tradities, wao den Sallaandsen Kring deupt wödden, in Drente wao de schrievers al vief jaor eerder te hoope kwammen en zik non bi'j den grooten Bond hebt anslötten en ten leste ook in den Geldersen Achterhook, waovan heel völ goods te verwochen is.

Oet al dee Kringen zit wat schrievers in 't bestuur van den Bond: Ere-veurzitter is Perfester G. Kloeke oet Leiden, Veurzitter: Dr. J. Naarding, Assen, Sikretaris: Drs. W. Diemer, Grönningen, Penningmeister Gerard Vloedbeld, Almelo, Gerhard Werkman oet Dëemter zorgt veur 't kontakt met de kraanten, J. Tijink oet Lochem (Exel) veur de bibliotheek en wieder zint dao nog: J. Vredenberg, Hokseberge, as tweeden Veurzitter, Jan Boer, Grönningen, G. Kuiper, Westerbork, H. D. Korteling, Dëemter, J. Bosvelt, 't Joppe en veur oonze naobers: Dr. A. Rakers, Nordhorn en Frau Maria Mönch-Tegeeder, Meppen.

Oonder leiding van dit bestuur wil den Bond oop 8 en 9 september 'n studiekonferentie, of Laanddag, haolen in Ter Apel, wao Perfester K. Heroma oet Grönningen aower de schriefwieze van oonze spraoke zal praoten, Arend Hauer te gaank geet aower regionaal toneel en Dr. Rakers zal lös trekken aower: hoo 't non wieder met den stried veur de moderspraoke gaon mut. Daorbij komp 'n oetstalling van beuke en tiedschriften oet 't heele Sassische laand en 's zundagmorgens köj naor de karke gaon en lusteren nao ne præeke in de moderspraoke Ter Apel kan neet zovöl leu oopenmen, mer van de honderd schrievers en hoge leu dee dao verwacht wödt, rekkent 't bestuur toch wal oop 7 of 10 Twenten. Veur volgend jaor wödt al dacht aower 'n völ grooter bijeenkomst in 't Slot Bentheim.

In ter Apel zal Perfester Heroma sekuur oet meka doon, hoo dat non zit met de „Vosbargen-spelling“. De kemissie, dee nao 't Vosbargen-symposion in Eelde ne algemene spelling zol oetdokteren, wil nums de plicht opleggen um disse ni'je schriefwieze te gebroeken. Zee dut alleen 'n veurstel en meent, dat de schrievers, dee bloots veur eigen volk schrief, gewoon eer eigen schriefwieze mut anhaolen. Ook stelt zee zik neet veur, dat dit non voort de enig meuglikke schriefwieze zal ween. Perfester Heroma hef de Schrieverskringen oopdracht geven (en dat is veur oonze Kringen na plezeerig) dat zee oet eer laandschop bi'jdraogen instuurt veur 'n boek, dat zol wödden oetgeven en waorin alle stukken oop de ene bladziende wödt ofdrukt in de schriefwieze

van den schriever-zölf en aan de aandere kaante denzölfden teks in de „Vosbargen-spelling“. Zoo mut 'n book ontstaon, dat 'n good middel is um te bestudeeren, of 't gedokter van de kemissie veur alle Sassische laandschoppen 't veurdeel gef, dat ze meka zonder zwaorigheid lezen en begriepen könt.

Daor is nóg 'n book in de maak! In dit veurjaor hef 't Provinciaal Opbouw Orgaan in Zwol ne kemissie instelt veur de letterkunde. Dao zit in: drie oet Dëemter, H. Entjes en Johan Buursink. Dee kemissie wil gedichen en vetëlsels oet heel Aoweriessel bij mekaa zeuken, Twents, Sallaands, mer ook Nederlaands, um daomet te laoten zien, hoo 't met de schrieverij in Aoweriessel d'r bij steet.

Gerard Vloedveld Jr., Almelo.

T MYSTERIE: „TWËNTERLAAND“

EN DEN

HEMMELEBEVLEEGER.

Op 't eiland Kreta wonnen ees 'n zekeren keunstenaar Daedalus, den veur zik zölf en zienen zön Ikarus vleugels har 'emaakt, dee hee met was bevestigen. Oonder 't vleegen kwam Ikarus — oondaanks de wieze vermaningen van zien Vaa — te dich bie de zun, woardeur de was smëlten en den dolmeudi-

gen hemmelbevleeger in de deepte van de zee storten. An dizze Griekse mythe mossen wiej denken doo wiej Adriaan Buter's oontboozemingen lazen in „de Mars“ van juli j.l. oonder 't opschrift: „een hardnekkig misverstand“.

(Buter nemt hier weer ees stelling tegen „Twënterlaand“. En dit op ne nich meender oonsportieve wieze as hee a eerder deer in 'n Hengelosch adve'tentieblad. Oonsportief, umdat Buter bepoalde toospöllingen maakt dee „Twënterlaand“ in ne ve'dachte sfeer trekt.)

Adriaan Buter vlög hemelheuge woar 't geet um de Twëntse streekliteratuur, zonder nochtsaans rekkinge te hoolden met Twëntse weenug stimuleernde ve'leden, woarin nen Twëntsen dichter of schriewer of althaans 'n pe'soon met literaire ambities nog „'n ampatten“ wör 'eneumd. Zoonder rekkinge te hoolden met 't kloare feit, dat elken anvang nen oontwikkelings-tied vrög en den Twëntsen dichter of schriewer nog an 't begin steet van nen eëmwichitugge literaire oontplooiing. En 'n Twëntse lëzend publiek nog 'vörmd mot wodden.

'n „Twënterlaand“ oonder hoofredaktie van Adriaan Buter zol zik binnen de kotst meugelukke tied ve'vrömd zeen van de völle moodersproakers, dee 't blad thaans as medewërkens en lëzers telt oonder de platte-laanders zowal as de börgers. 't Zol 'n

voor Uw
RIJBEWIJS,
rijbewijsverlenging
VERHUUR z. CH.
travo
E.N.O.P. DELDENERSTR. 10A - TEL. 2804

H
E
N
G
E
L
O
(O.)

19
ELECTRO
MOTOREN
HANDEL
WIKKEL
BEDRIJF
ENSCHEDÉ
PYRMONTSTRAAT 15 TEL. K 5420-4075

Wiej gaot met de tied met
Veur moderne meubelen
„Huis en Haard“
Enschedesestraat 11 - Hengelo

Schuurman hef allns wa'j in hoes gebroek'n könt!!!

Köpkes, schöttelkes en alle dinge, dee de vrouw neudig hef.

G. J. SCHUURMAN OTTOWEG 55 a
Tel. 6815, HENGEL

Al rier iej wiedz, al rier iej kot

Wa'j koopt bie Elbert geet nooit kapot

G. ELBERT & ZN.

Rijwielen - Motoren - Bromfietsen

Waarbekenweg 54, tel. 3336, Hengel

BATAVUS

De veilig-verkeer fiets

BATAVUS MONTEERT-UITSLUITEND VREDESTEIN BANDEN

Rijwielhandel en
reparatie-inrichting

J.G.W. Falkmann

(v.h. Nijmeijer)

Anthonusstraat 47
HENGELO (O.)

„Twënterlaand“ wodden zoonder 'n wêrkeluk kontakt met 't Twëntse laand. Want ook 'n geern 'elèzen dichter as Arend Lamm oet Hengel wo'dt deur Buter zoonder meer nen riemelaar 'eneumd (: Hengelosch adve'tentieblad); 'n dichter doartegen, den's gemiddelde wêrk zeker voldut an „algemene maatstaam“. Deur dèrgelukke en aandere onveurzichtigge oontboozemingen wodt oonze Twëntse mênzen 'n meenderwoardugheedsgeveul op'edringen inplaats van of'ennommen. Veurstaanders van kultuur mot toch weten dat de aanwezigheid van zölf-wêrkzaamheid an'meidigd mot wodden en dat elk jong geesteluk getuugen zien keen-derzeektes hef.

Buter basseert al zien argumènten op 't eerste nummer van „Twënterlaand“ dat oondertusken al 'n half joar oold heet, is gin abonne en alzo 'n slecht 'informeerd man. Har hee van de ve'schillende aandere literaire biedragen kennis 'enommen, hee zol nich zo lich 'esprökken hebben oawer de völle zeer goede prestaties van oonze Twënse dichters en schriewers en eur wêrk meer respekt betoond hebben. Buter ve'lös doarbij oet 't ooge, dat „Twënterlaand“ bedeu'd is as moandblad veur 't „Twëntse gezin“ (zoas 't duudeluk angif), dat wil zeggen: veur 't gewone volk (en nich veur 'n lèzerskrink as biejevbeeld van 't „Swien-iegeltje“); 't gewone volk, dat gin streek-literatuur „gewoon“ is, schriem en dichen in 't Twènts nog nich zo heel lange ne annemelukke zaak vindt en al of nich 't toekomstugge Twènts lèzende publiek geet oetmaken. Buter mut er nooit an 'dacht hebben dat „Twënterlaand“, gelieke trad hoolend met de oontwikkelingsgang van oonze Twëntse proza en poëzie en met de literaire estemering van 't gemiddelde Twëntse volk, wal ees van 'n nich te onderschatten betekenis kan blieken te wèên veur de woarlukke opleui van 'n èggen streekletterkunde. Hee wög doarentegen vö'l, deur in zien eenziedig artikel te schriem, dat „tegen zulk een geliefhebber — al of niet anoniem gewijmel in Oud-Twëntse hobby's, waarbij als enige bestaansreden het gebruik van de Twentse taal kan worden aangevoerd — dient geprotesteerd te worden“. D'r is meer reden um te protesteern tegen de zölf's veur 'n bie'j ginéén officieel dagblad an'eslötten „free-lance“-journalist onve'geeflukke flater zoonder duudelukke oriëntering umtrent opzet en bedeu'ing van 'n periodiek dit zo onbeslagen en onwoarchtig te introduceern. „De Mars“ hef an Adriaan Buter in 't juli-nummer beslis gin èrnstig ve'slaggever 'had. En woar dizzen sprekt van „jeugdigh enthousiasme — laten leiden door rijpe bezonnenheid“ prize wie'j oons gelukkig in oonze jeugdige geesdrift nich 'eleid te wodden deur Buter's Ikarusvleugels.

„'n Paar joar 'eleen he'k mien eerste Twëntse gedichke 'maakt“, ve'tellen oons Mevrouw Hagreis-Post, dee in Hengel geboren is (6-6-1907) en doar ook wont. In dee kotte tied bint er heel wat Twëntse gedichkes bie'ekommen, hebt wie'j zeen.

„Ik hool ok zovö'l van oonze mooie Twëntse sproake“ leut Mevr. Hagreis-Post zik ontvallen. Iets woar wal ginéén an zal twiefeln, as e oonderstoand gedichke lës.

MIEN TWËNTELAAND.

O Twëntelaand, mien Twëntelaand,
Doar woar miene weeg hef stoan
Woar ik as kind, an Mooders haand,
Mien'n eersten trad hebb doan.

Hoo greuts bin'k op dat stukske
[groot
Op allns wat 't laand oons bö'd
Woar leefde veur oonz' sproake
[woont
Dee 'n Tukker nooit ve'löt.

De sproake dee'w as kind hebt leerd
Dee kènt gen rang of staand
Dee is vuur oons zo völle weerd
Zee heurt bie'j 't Twëntse laand

En zien wie'j aanderwechens, och
Dat brek nich oonzen baand
Want in oons hette bliev wie'j toch
Een kind van Twëntelaand.

Aug. 1956

W. Hagreis-Post

MIDDEN-TWENTSE WOORDENLIJST

Samengesteld door J. W. M. Gigengack

'n aakelk doon oawer zik hebben, neerslachtig zijn.
 'n min doon, een lage, verachtelijke streek.
 noa doon, naar draagkracht.
 er doon met hebben, er omgang mee hebben; er mee omgaan.
 dood doon, slachten.
 oet mekaar doon, uiteen zetten.
 één doon wèèn, hetzelfde zijn, eender zijn.
 op 'edoan wèèn, op gesteld zijn.
 te doon wèèn, op het punt staan te gebeuren. Bij een bevalling: 't Is er te doon.
 doowe, doof. Doowe vinger: bevroren, gevoelloze vinger(s).
 dorkop, mv.: dorköpfe:leeghoofd; slaapkop.
 dörken, slaapkop.
 dörven, dö(r)ft, dö: (of: dörven, döffen), 'edörfd: durven.
 douwnettel, -s: dovenetel.
 döske, klein tabakspijpje; neuswarmetje.
 dösken, dorsen. Van een vink die luid slaat: Den veenk van oew dösket er wier bes op.
 douwelen, ravotten.
 drach, zwangerschap; baarmoeder.
 drammen, aanhouden zeuren.
 drammert, zeurpiet.
 drechtig, drachtig.
 dreeddröadken, sterke koffie die een keer of drie getrokken is.
 dreege, voldragen. 't Gewas steet van 't joar dreege: de oogst ziet er dit jaar goed uit.
 drègen, dreg, dreug, 'edrègen: dragen.
 drèischute, draaimolen; iemand die niet stil kan zitten (: een draaitol).
 drèèstet, pronkster.
 drecklazoer, een onnozele; een halve gare. (Frans: closoir; Ned.: drie-klesoor).
 dreerken, dreenk, dreunk, 'edreunken: drinken.
 drek, modder. (Duits: Dreck).
 driefkloot, tol.
 driest, volkomen; onverschrokken. Zee was zo driest: ze was zo mooi. Hee keek oew an met zukke drieste ogen.
 driewen, drif dreef, edrèwen ('edrèem), drijven.
 drillen, draaien.
 dringen, dreenk, drung, 'edringen: dringen.
 droad, mv.: dröa: draad. Biej de dröa wèèn: elektriciën zijn. Vuur 'n droad halen: voor de dag halen.
 droadnègel, spijker: vervelend persoon.
 Droadnègelbokse: jongensbroek met smalle pijpen.
 droepen, drop, dreup, 'edroppen: druipen.
 droest, duivel. Kwoaje droest: paardeziekte.
 drol, mv. drölle: grapjas; snuiter (Frans: drôle).
 dröl(le)ke, liefkozingswoord.
 drong, vol; overvloedig; druk; talrijk. 't Was ter drong van volk: het was er zeer druk.
 drönne, eigenwijs iemand.
 dröppelval, besprenkeling met wjwater.

drost, hoogmoedig persoon. (Drost: bestuurder van een drostambt).
 druis, kleine weide.
 druufkesbeerse, mv. -bèezen: aalbes.
 dubbeldoord, ei met twee dooiers.
 duch, Mieij duch: volgens mijn mening.
 du-egen, dog, dochen, 'edoch: deugen.
 duftig: duchtig.
 dunegge, elk van de vlakke delen aan weerszijden van het hoofd tussen ogen en oren: slaap. (Westf.: Dünnegge).
 durengaank, deuropening.
 durenzul, -le: dorpel; drempel.
 dutten, slapen; verslappen, week worden.
 duuden, dodt, dodden, 'edod: duiden.
 duurdoon, afschrijven. Ik heb 'm duur'edoan: ik reken niet meer op zijn komst.
 duurdönnen, het eten met moeite naar binnen werken.
 duurdreëier, verkwistend iemand.
 duursprekken, interrupteren.
 duuster, duister.
 duuzeln, duizelen. In duuzeln sloan: buiten bewustzijn slaan.
 dvingen, dweenk, dwung, 'edwungen: dvingen.

E.

eegen (zik), zich eigen worden; kalmeren; beheersen.
 eek, aftreksel van eikenschors gebruikt bij het looien van huiden; (bezit een samen-trekkende kracht).
 eekappel, galnoet.
 eeken, subst.: eik(en); verb.: bruin maken.
 eekeltokse, meikever.
 eekmölle, molen, waar (in het voorjaar) de kleine tot stukken gehakte schors van de eik tot fijne vezels werd gemaal die in de leerlooierijen werden gebruikt. Zie ook: eek.
 eekvleekte, bruinachtige fruitvlek, bijv. aan de handen door het schillen van appels of pellen van noten.
 èemp-eers, schuw kind.
 èempig, prikkelbaar; overgevoelig. 'n Èempig keend.
 eenbeumig, in zich zelf gekeerd. Eenbeumig wèèn: piekeren.
 èendeke too, blindedarm; doodlopend weggetje.
 eengoal, egaal.
 èenkeld, smal; mager.
 eenleustig, eenzaam, somber; verlaten.
 eenpestig, eigenwijs. (Westf.: eenpestig).
 eerdbeerse, bosbes.
 eerdmusse, nachtegaal.
 eerdoanig, eierzuchtig.
 eernd, voorwendsel; smoesjes; verzinsel. (Engels: errand).
 eerns, ernst.
 eerpel, aardappel (beter: tuffel).

Onze naam waarborgt kwaliteit
Doe er uw voordeel mee!

Coöp. „DE LANDBOUW” w.a.
GOOR

Het adres voor:

Mengvoeders onder C.L.O.-controle
Meststoffen, Kruidenierswaren
Brandstoffen, Bestrijdingsmiddelen
en Landbouwwerkzaamheden

Tukkers!

A'j ow eigen belang beseft:
Kiek iej bie VAN MERKSTEIN, want dee heft 't
leder geef ik dus de road:

Koopt bie **VAN MERKSTEIN** Tuindorpsstraat.

Ow zaak veur: Ve'lichting, Wasmachines, Stofzoegers, Electriche klokken, Scheerapparaten, enz.

A'j wies doot

Koop bie bakker Smeenk oew stoet en brood
Ook zien gebak is fijn bereid
Allns is eerste kwaliteit.

GOAT 'T ES PREUW'N

J. W. Smeenk

Oelerweg 30 - Hengelo (O.)

In de greuntezaak van Dikken
weet ieder zik te schikken
Doar wo'j bedeed met oawerleg
Biej hem löp nooit nen klaanten weg

DIKKEN's Groentehandel
DIESELSTRAAT 1 - HENGELO (O.)

Veurda'j bie 'n aander koopt,
is 't beste da'j eerst noar

Gerhard ter Brugge loopt
Philips Televisie, Radio en Electriciteitsartikelen
WILLEM DE CLERCQSTR 65, HENGELO (O.)

Mienen man keek bliej
en zee töt miej:

„Vrouw, wat smaakt dee keeze fijn; dee is wisse wier van Kastelein”

B. J. KASTELEIN BOTER- EN KAASHANDEL
Oelerweg b/d Klok, tel. 7825, HENGELO

IDEAAL VACANTIE-OORD
INLICHTINGEN V.V.V.

Stad Delden

Ideaal woonoord

*Aantrekkelijke
bouwterreinen aanwezig
voor villa's en
middenstandswoningen*

*Gunstige terreinen voor
industrievestiging*

Inlichtingen verkrijgbaar ten gemeentehuisse.

GRAATS IN 'T GOOI.

(Deur J. H. Busscher, geb. 1 nov. 1935 te Oortmuske en studeerd an de St. Ludgeruskwekscholen in Hilversum.)

Ok met de inzending ofkumstig van disse 20-joarige Twëntenaar was de redaktie in eer schik. Ze beweert wal ees dat schrieverij in 't Twènts ne leefhebberije is van de oolden van dagen. Good döt 't dan te zeen, dat de Moodersproake ok oonze jonge mènsen nog wat zeg. En dat ze geern in 't Twènts schriewt, as ze de kans mer kriegt. De redaktie, dee oawer méér Twèntse biejdagen van jonge beoefenoars beschik, zal disse ok stellug publiceern. Doarmet bedeult zee ok 't nog riepde wèrk van de jongern te stimuleern.

Jong 'e leerd is (vake) oold 'edoan.

De meeste Tukkers, dee noar de kwekscholen gungen, zal 't wal net zoa ve'goan wèn as Graats en doarum wi'k oe ve'tellen how 't Graats ve'gung in 't Gooi.

Onner de ve'kaansie was de Va met 'm noar Hilversum 'ewest en doar harre 'n klèèn eksamen mutten maken. Met september mos 't er toen op lös.

Graats har 't nich na op dee leu oet 't Westen begreppen en zien Va nog minner, mer 'n oalen har 'ezegd:

„Iej spi-jt mer good van de proem tusken de vente, dan zö'w nog es zeen, wee de blaankste billen hef”.

De ve'kaansie was veurbiej en 't mos gebeur'n. Graats was nog mer good en wal in de scholen of hee heur'n a plat proat'n. Dat leek 'm nich ve'keerd to. Mer doo der nen Brooder an kwam, was 't gladdendal mis. „VADER” zèèn de vente teggen den kearl en dat akkedeer'n Graats nich na. „EENEN GOD, EENEN VA” dach e; „zee hebt zovöl onner de kipse, dat ze mij miskien ok nog wa wies wilt maken, da'k ter méér heb.”

Graats wol der toch 't fiene van wett'n en doo atte van nen annern Tukker heur'n, dat dee broeders Fraters warn, was ter gen schoer meer an de locht. Biej oons in Twente he'w wa Poaters en Broeders en Zusters, mer wat Fraters now wier veur'n slag was, wus e nich.

Meer atte meer gen Va hoom te zegg'n, was 't um wa umsgeliek.

Graats keek de eerste dagen 't spil es 'n betke an en hee har a rap in de gaten, dat 't em nich zoa na ofvöl atte dach har. Dat lear'n völ best met dat soort Broeders met eeren zundagsen naam moch e ok wa liejn, ok wa, boo joa.

Allenig 't proaten was onwies lastig. Twents was wa zowat 't leste wat 'n duvel dretten har. En as e op zien Hooghaarlemmerdieks dee, was 't ok nich good, want dan slikk'n en de leste stukken nog in.

't Was wa zowat doodzunde zien proat'n, dunk'n 'm op 't lest. En woar was 't good veur. De meester in 't hoes proat'n ok wa plat boet'n de scholen en toch harr'n ze mer na völ van den man 'eleerd.

Goddaank ko'j der in 'n merrag en 's oavends noa 't waark („rekreasië” neum'n ze dat) d'r 'n beumken ofdoon met 'n spil Tukkers en dan ko'j

plat proat'n dat 't soezen. Mer atter nen Frater bij kwam, mos Graats de kaarten dree kott'n dree lang'n loaten ling'n, want kruusjassen op zien Hollaans dat was em te gries.

Teggen den Frater proat'n zee dan oaver vanallns en nog wat, mer op zien poasbest achter oet 'n haals. Noa 'n paar wek har Graats 't oarig deur. Der wazzen völ Tukkers en Achterhookers en nog 'n spul Freezen en dat hele zootje bij mekaar leut nich oaver zik henlopen deur dee paar koarlkes oet 't Westen, al hadden wat ok nen na groten moond. Doo kreeg Graats d'r antlesten wille an. Plat proaten bij 'n beumke kruusjassen, biljarten, ne piepe roaken, 's middags de tuffelkoele good vol, man, 't was 'n lèèwn as ns loes op nen zeern kop.

Zoa teggen de eerste ve'kaansie maken ze 'm 'n kachel nich mear an. Dee bekdears oet 't Westen wazzen van dichbij toch keals, woar nog wa 'n bestoan in zat. En stiekum roaken, dat konn'n ze. Doar warr'n 't knarren in. Meer in dree moand har Graats eer de kunst mooi of'ekekken. Keal, wat was de piep lekker, 's oams veur 't rèemke van de cel. Poonden tebak roak'n hee doar op.

Noa 'n joar proaten Graats al 'n oarig munke Hooghaarlemmerdieks, al leek 't volgens de Fraters nog nèèrns op. Graats klèèien der zoa 'n joar of veer en hee wödd'n nen helen meneer. Alleen 't vroeg noar berre goan stun 'm nich an. Meer iej hadd'n der net zovöl te vetell'n as ne koo bij 'n slager.

Graats deer eksamen en wödd'n schoolmeester in Twènte. In de klas slikk'n hee de leste stukk'n van de wöör nog wa in, mer a'j 'm vraagt:

„Hoo he'j ter had, Graats?“, dan zegge: „Na völ wil, jong, 't Was der lang gennen beroerden tied“. Mer zien Hollaans hef e nog nooit onner de knee had. En dat zal e zien lèèwn lang ok wal nich krieg'n.

DE OALE PUT

(J. Spanenburg, Almelo)

Veur 'toale hoes, doar lig ne put
omaakt van Bèntemer steen
Hee hef ter al zo lange wes
en hef zo völle zeen

Deep oet'esletten bint 'n raand
enn de steene van 't pad
Het dikke mos zit an de kaant;
doar gung zo men'gen trad

De vlugge veutkes van 'n keend,
de meue veut van d'oaalen
Zo lange as d'r mènsen zeent
zo völle, völle moalen

De put gef 't koole water gul
veur birreman of vriend
Veur alman den doar oaver 'n zul
'n ogenslag röste veend

Hoo vaak hef hee ne broed zeen
oet 't leeve oaldushoes
De keender um zik hen zeen spöllen
met ne brugge op de voes

Mer ook zag hee in al dee tied
ve'dreet en tegenslag
As men d'r eene, soms zo joonk
noa 'n stillen kaarkhof brach

De wiede wolken en de weend
zeent oaver 'm hen 'edreem
En aait bleuit bij de oale put
van niejs weer 't staarke leem

De mènsen komt, de mènsen goat,
zo geet 't steeds vedan
En in dee riegoeur' wiej ook;
Ik zeen d'r eene van.

MIEN TWËNTERLAAND

Woar langs den weg nog brem en heide
 [bleuit
 Woar op 'n hogen esch nog rog en haver
 [greuit
 Woar in 't bërkenbuske 'n nachtegaal nog
 [slöt
 In Twënte steet oons huuske, dat mie good
 [to löd
 Woar nog hoge piepen greuts te daampen
 [stoat
 En nog fleenke jonge keerls hen wërken
 [goat
 Woar mesienen roazen 'n helen langen dag
 In Twënte steet oons huuske, woar ik geern
 [wessen mag
 Röp 't laand mie op um in 'n dienst te goan
 Woar ik dan in 't laand ok op 'n post mag
 [stoan
 Den Vaderlaand getrouwe, dat is aait miene
 [plicht
 In Twënte steet oons huuske, dat verget wie
 [nig
 Bin 'k later stram en stief van olderdom
 Stoat miene haan en rug van al 't wërken
 [krom
 As ter dan gin mènes mer an den oalen dech
 In Twënte steet mien huuske, woar ik mie
 [dale leg

J. B. Zwaferink, Losser

VEKAANSIE

De poorte geet dichte, de boeie steet stop
 Gin geroas, gin genöal en gin zorg meer an
 ['n kop
 Ne waeke vriej man, um te doone wa'j weet
 Hoj, hoj, 't is vekaansie, wee lachtet d'r neet
 Iej stapt op de fietse, iej goat er vandoor
 Met ne tēte kampeern in de vrieje netuur
 Iej huurt 'n zommerhuusken an zee of in 't
 [heed
 Iej dobbert in 'n bootje zo lui tusken 't reet
 Iej goat noar d'Ardenn of noar 'n Harz wal
 [miskien
 't Lig d'r meer an wat de knippe kan lien
 Of goa'j neet van stal, zeuk iej hier oew
 [vetier?
 Des ok good, van nieks komt de vrunden
 [neet hier!
 't Venaamste is de'j vot zint oet 'n daag-
 [luksen sluur
 Det de weend en de zunn' oew veraandert
 [van kluur
 De'j oew ech kunt ontspann, nieje krachen
 [opdoot
 Dan dut oew ne waeke vekaansie zo good
 De poorte geet dichte, non is 't dan zo veer:
 Nog teen dage zonnen en vulle wille dan
 [meer

Gerrat van Drees

(G. Mekenkamp, Rijssen)

Twënterlaand

en -leu

en -sproake

Moandblad vüur 't Twëntse volk

Abonnementsprijs: 90 cent per kwartaal. Losse nummers 45 cent.

REDAKTIE en ADMINISTRATIE-
 ADRES: Uitgeverij „Twënterlaand”
 Kortenaarstraat 29 - Hengelo (O.)
 Telef. K 5400-7987
 Bank: De Twentsche Bank N.V.
 Postrekeningnummer 820018
 SAMENSTELLING:
 TWENTSE SCHRIJVERS

REDAKTIE-ADVIESRAAD.
 Gerard Vloedveld sr., Almelo
 (voorzitter van de Twentse Kring van
 Sassische schrijvers)
 Toon Borghuis, Oldenzaal.
 Jan Wilmink, Hengelo (O.)
 Arend Lamm, Hengelo (O.)

OLDENZAAL

de zaak met meer
dan 50 toonkamers

Versteeg's verve
veur hoës en erve

F. Versteeg Glas- en Verhandel
Molenstraat 20 - Hengelo (O.)

COÖP. ZUIVELFABRIEK
„NOOIT GEDACHT“
OOTMARSUM

Prima melk en melkprodukten
Roomboter steeds eerste kwaliteit

Steeds meer tevreden klanten
dragen onze MAXIS-korsetten
en Beha

de Renner is toch goedkoper
Marktstraat 6 - Hengelo

Fa. B. ten Eekelder
onbetwist
de schoenenspecialist

Enschedestraat 5
HENGELO (O.)

- Gunstig gelegen industrieterreinen, ruime arbeidsmarkt.
- De grootste markt van Twente.
- Een prachtige omgeving.

INLICHTINGEN: STADHUIS RIJSEN

speciaal
adres:

muziek-
handel

**B
U
L
T**

Oldenzaal

Voor kousen, sokken, knopen en
kousenreparatie

„het spinnewiel“

Tuindorpstraat 41, Tel. 4994, Hengelo

VOOR BETERE HERENKLEDING
HOEDEN EN MODES

Oostvogel
sinds
1795

Grotestraat 63, ALMELO

Timmerfabriek
HANNINK

HENGELO (O.) Telefoon 3701

Levering van KOZIJNEN
RAMEN
DEUREN
TRAPPEN enz.

voor utiliteits- en woningbouw

„Formelta“

de ideale
koffiemelk

U
proeft
de
room

Verkrijgbaar in flessen van 230 gram
(36 cent) en 400 gram (52 cent)

Verkoopkantoor „Multifarm“
Boekelo

Voor verhuur van
gelegenheidskleding

uw adres

H. ZWIER

v. Riebeekstr. 42, Enschede, Tel. 8159
annex Toneelkleding

HENGELER LE !

haalt oew .eis
biej de jongs van

VAN GELDER

want dee kènt
oew allemoale

Veur kalfs- rund- en peerevleis
dus noar 't VLEESPALEIS

v. Buuren & Trutmans

Cronjéstraat 15, Tel. 2552, HENGEL

verhuusd oew duur
de gaanse weerld

Vroagt meer ee's
um te komm'n proaten

Eis het beste!
eis SOLA-tafelbestek

Gegarandeerd
voor het leven!

Sola-speciaalzaak

Wemenstraat 6, HENGEL, Tel. 7832
Kotmansweg 6b, HENGEL, Tel. 4981

Wilt U Uw tuin laten aanleggen, bijplanten
of veranderen. Bezoekt U dan de „ERICA
KWEKERIJEN“ te Borne. Uit honderd-
duizenden planten als Bloem- en Sierheesters,
Coniferen, Rozen, Vaste- en Rotsplanten
kunt U een keuze maken. De „ERICA-
KWEKERIJEN“ zijn de mooiste kwekerijen
in Twente met de grootste voorraden.

Geopend alle werkdagen tot 5 uur, andere
uren alleen bij telefonische of schriftelijke
afpraak.

Een motorrijwiel, scooter, of bromfiets?
Het grootste rijgenot verschaft U:

NSU

Importeur
J. Huiskes

prijzen vanaf f 535.- Tel. 401 - Delden

Lekk're en gezoonde
pankooke, met mèl
van de Grutter

Erven ten Cate oet Boorn

**Tubbergen
met Vasse
en Hezingen**

Rustige,
bosrijke
omgeving
■ Éenvoudige en
gemoedelijke
bevolking
■ Lage tarieven
en belastingen

INLICHTINGEN: V V V